

NOTA BREU

Hydrocotyle vulgaris* una espècie amenaçada retrobada al Baix Empordà**Hydrocotyle vulgaris* an endangered species rediscovered in Baix Empordà**

Miquel Jover Benjumea*,**, Sandra Saura-Mas*,***,**** & Lluís Benejam Vidal*,*****

* Centre d'Estudis de Biologia de la Conservació Aquàtica i Terrestre (CEBCAT-La Balca). 17600 Figueres, Girona.

** Grup de Recerca de Flora i Vegetació. Universitat de Girona. Facultat de Ciències. Departament de Ciències Ambientals. Campus Montilivi, s/n. 17071 Girona.

*** Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF). 08193 Cerdanyola del Vallès, Barcelona. A/e: s.sauramas@creaf.uab.cat

**** Unitat d'Ecologia. Departament de Biologia Animal, Biologia Vegetal i Ecologia. Universitat Autònoma de Barcelona. 08193 Bellaterra, Barcelona.

***** Escola Politècnica Superior. Universitat de Vic. 08500 Vic, Barcelona.

Autor per a la correspondència: Sandra Saura-Mas. A/e: s.sauramas@creaf.uab.cat

Rebut: 22.10.2014. Acceptat: 31.10.2014. Publicat: 29.12.2014

Hydrocotyle vulgaris L. és una herba perenne radicança de la família de les umbel·líferes, que es fa principalment als països de la riba nord de la Mediterrània (Itàlia, península Ibèrica, Balcans), als països de l'oest i nord d'Europa (des de Portugal fins a Noruega, Polònia, Rússia i la mar Negra), i també en alguns punts del nord d'Àfrica. A la península ibèrica es troba principalment a les províncies Cantàbriques (des de Galícia fins al País Basc), Portugal, i també alguns punts de la costa Mediterrània (Girona, València i Alacant), en aquest cas de forma molt puntual i esparsa. Als Països Catalans viu en herbassars humits dels aiguamolls litorals (*Magnocaricion elatae*) i canyissars (*Phragmites australis*), i també en mulladius i depressions del terreny amb sediments higrorosos i en boscos de ribera (vernedes). A Catalunya, seguint els criteris establerts per la UICN (Sáez *et al.*, 2010) es considera «En perill» (EN). A més, es troba catalogada legalment com a «en perill d'extinció» en el Decret 172/2008 de creació del Catàleg de flora amenaçada de Catalunya, de la Generalitat de Catalunya.

A Catalunya, es coneixien citacions antigues que no s'havien pogut retrobar al Baix Empordà i al Barcelonès (Bolòs & Vigo, 1990). Les localitats catalanes en les quals ha estat citada es troben a baixa altitud, entre el nivell del mar i 400 m, i antigament havia estat herboritzada a la desembocadura del riu Besòs, al delta del Llobregat, on no ha estat retrobada (Bolòs, 1950, Sáez *et al.*, 2010). L'any 1940 Pericot la va herboritzar al Baix Ter (HGI Pericot-983; HGI Pericot-2171), però no havia estat retrobada. Font *et al.* (1996) la van trobar (HGI-9067) a la serra de l'Albera (Alt Empordà), indicant que es trobava en mollals de fonts, entremig d'un creixenar trepitjat pel bestiar.

El juliol del 2014 s'ha retrobat aquesta espècie al Baix Empordà, prop de les Basses d'en Coll [Pals, bassa Gran de les Basses d'en Coll, 31TEG1650, 1,5 m, 14-VII-2014, S. Saura-Mas & M. Jover (HGI- 22087)], molt probablement a la mateixa localitat on la va recollir Pericot. La població es troba enmig d'una zona dominada quasi exclusivament per

canyís (*Phragmites australis*) acompanyat d'espècies com *Calystegia sepium*, i amb presència d'altres plantes singulars com *Euphorbia palustris*, sota una coberta poc densa de freixe de fulla petita (*Fraxinus angustifolia*). Hi hem apreciat cinc exemplars que ocupen una superfície aproximada de cinc metres quadrats i que podrien ser del mateix individu, ja que es tracta d'una planta herbàcia radicança i és molt difícil diferenciar-ne els individus aïlladament. En alguns d'aquests exemplars s'hi ha pogut detectar inflorescències (Fig. 1b). Hem pogut evidenciar que no es tracta de cap de les *Hydrocotyle* al·lòctones ja que *H. vulgaris* es diferencia de les altres espècies del seu gènere principalment pel fet de tenir el pecíol de la fulla amb pilositat i les inflorescències més curtes o d'igual longitud que els pecíols (Figs. 1a-c). Hem realitzat l'herborització d'un fragment d'un exemplar de la població retrobada (HGI- 22087). Aquesta citació suposa una relocatització d'aquest tàxon en una zona on s'havia considerat extingida (Sáez *et al.*, 2010), i actualment representa la segona població coneguda a Catalunya i també la més meridional. Pel que fa a la seva conservació, aquesta població es troba molt propera a un càmping i a zones urbanitzades, i aquest fet podria fer augmentar els riscos de regressió a mitjà o llarg termini (a causa de, per exemple, de freqüentació, estassades, abocament de deixalles o, ampliació del càmping). L'alteració del règim natural d'inundació dels ambients on creixen els exemplars que s'han trobat i l'extensió dels poblaments de canyís o de la bardissa podria acabar desplaçant o afectant la vitalitat dels individus. És per aquests motius que es recomana un seguiment de l'estat de conservació d'aquesta població, per tal de poder detectar qualsevol possible pertorbació que pugui afectar-ne la viabilitat.

Agraïments

Voldríem agrair personalment a en Santi Ramos i al Parc natural del Montgrí, Medes i Baix Ter pel finançament i

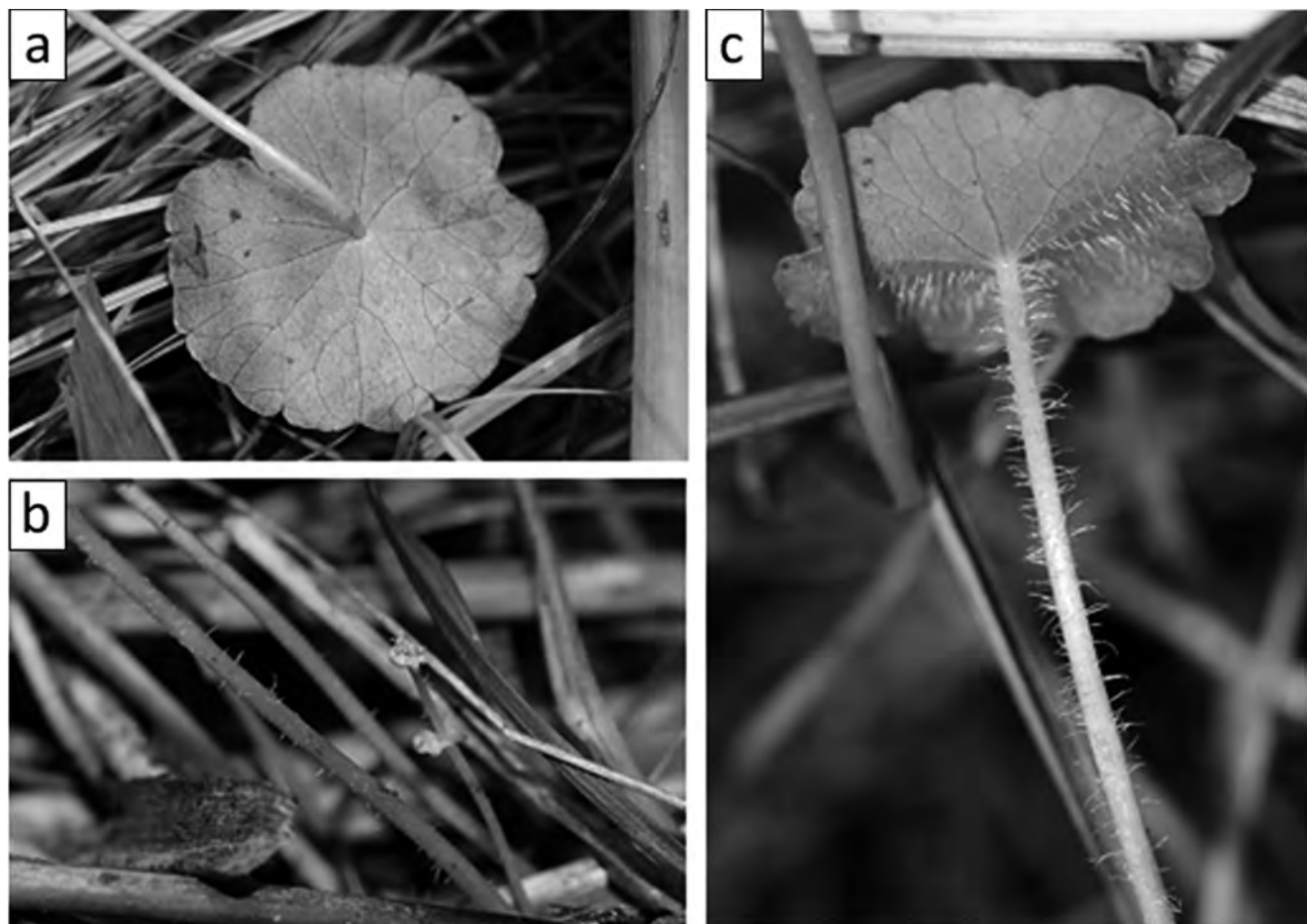

Figura 1. Fotografies dels individus d'*Hydrocotyle vulgaris* a les Basses d'en Coll. a: fulla i detall de la nerviació; b: detall de la inflorescència; c: detall del pecíol on s'aprecia la pilositat.

interès en el projecte de seguiment de flora singular d'aquesta zona, així com també al Càmping "Playa Brava" per facilitar-nos l'entrada a la zona on es troba la planta. També voldríem agrair la col·laboració del Servei de Fauna i Flora de la Generalitat de Catalunya per la seva col·laboració i interès.

Bibliografia

BOLÒS, O. & VIGO, J. 1990. *Flora dels Països Catalans*. Vol. 2. Editorial Barcino. Barcelona. 921 p.

BOLÒS, A. 1950. *Vegetación de las comarcas barcelonesas*. Instituto Español de estudios mediterráneos. Barcelona. 579 p.
 FONT GARCIA, J., VILAR, L., WATT, S., GESTI, P. & VIÑAS, X. 1996. Noves aportacions al catàleg florístic de l'Alt Empordà-II. *Scientia Gerundensis*, 22: 19-23.
 SÁEZ, L., AYMERICH, P. & BLANCHÉ, C. 2010. Llibre vermell de les plantes vasculares endèmiques i amenaçades de Catalunya. Argania editio. Barcelona. 811 p.